

Täysistunto

Torstai 9.4.2020 klo 10.00—10.54

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2019 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 2/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

10.32 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Kotihoidon ammattilaisilta voi nykyisin kulua jopa kymmeniä minutteja luvallisen parkkipaikan etsimiseen. Lisäksi mukana voi olla kymmenen kiloa painava tarvikelaukku, joka pitäisi saada potilaan luokse. Kaikki tämä johtuu siitä, että nykyinen laki ei ole mahdollistanut erikoisluvan antamista kotihoidon ajoneuvoille. Parkkipaikan metsästäminen on työajan tehotonta käyttöä, mikä on suoraan pois hoitotyöstä. Tilanne on erityisen kriittinen suurissa kaupungeissa.

Asiaa on pyritty edistämään valtuustoaloitteilla kunnissa paikallisesti ja tekemällä sopimuksia asiasta vuokrataloyhtiöiden ja asunto-osakeyhtiöiden kanssa, mutta ratkaisun löytäminen on ollut haasteellista. Kyseessä on jo kansallinen ongelma, sillä hoitajalla voi olla yhden työvuoron aikana jopa 16 asiakaskäyntiä.

Myöskään pysäköinninvalvojilta ei tipu armoa, vaikka pitkittyneen parkkeeraamisen syynä olisi hoitotyö. Kotihoidon työntekijät joutuvatkin useimmiten pulittamaan pysäköintivirhemaksun omasta pussistaan. Ihmiset saapuvat auttamaan ja palkkana on parkkisakko. Väestön ikääntymisen ei tulisi johtaa auttamaan tulleiden työntekijöiden kasvavaan sakkopinoon.

Arvoisa puhemies! Viime eduskuntakaudella liikenne- ja viestintävaliokunnassa tieliikennelain muuttamisen yhteydessä tehtiin lausuma, joka yksimielisesti hyväksyttiin valiokunnassa, että ennen tieliikennelain toimeenpanoa tulevana kesänä on löydettävä tähän asiaan ratkaisu. Kiitänkin nyt hallitusta, kun se on tarttunut tähän liikenne- ja viestintävaliokunnan tekemään lausumaan ja hoitanut tämän asian niin, että se on huomioitu nyt tieliikennelaissa niin, että kotihoidon työntekijöillä tulee olemaan tämä oikeus.

10.34 **Maria Guzenina sd:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vain: tätä päivää on todellakin odotettu. Kotihoidon henkilöstön tilanne siellä kentällä on ollut aivan kestävä — edustaja Laiho tässä jo kertoi näitä taustoja. Henkilöstö on joutunut jopa maksamaan omia parkkisakkojaan, mikä on pienipalkkaiselle työntekijäjoukolle täysin kohtuutonta, täysin kohtuutonta. Haluankin tässä yhteydessä kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa siitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

huolimatta tästä hyvin haasteellisesta ajasta ja haasteellisesta työpaineesta valiokunnissa he ovat tämän lakiesityksen nyt tänne saaneet. Nyt me olemme tänään tässä tilanteessa, että on jo toinen käsittely ja tämä tästä nyt sitten astuu voimaan, ja nyt jää sitten kuntien kontolle implementoida tämä todella tärkeä laki, jotta vihdoinkin Suomessa oikeus ja kohtuus kotihoidon työntekijöille tässä suhteessa toteutuu. Eli suuri kiitos liikenne- ja viestintävaliokunnalle ja kaikille, jotka ovat tätä asiaa olleet täällä eduskunnassa edistämässä. Hieno päivä!

10.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Guzenina aloitti oman puheenpuheensa sanoilla ”tätä päivää on odotettu”. Voisin lisätä tähän heti jatkoksi, että erityisesti edustaja Guzenina on odottanut tätä päivää, peräti 13 vuotta. Tässä nimittäin on pohjana lakialoite, jonka hän on vuonna 2007 tehnyt, siltä pohjalta on syntynyt tämä loppuprosessi tässä. Siinä mielessä me näemme, että kansanedustajien tekemillä lakialoitteilla on merkitystä — vaikka näin pitkälläkin viiveellä — eli että ne jossain vaiheessa realisoituvat, ja siinä suhteessa tämä on arvokas lisä.

Tässä pysäköintivalvontakäytänteessähän on olemassa lukuisia esimerkkejä siitä, että siinä oikeus ja kohtuus ei toteudu. Tämä on ehkä ääriesimerkkejä siitä: kotipalvelussa työskentelevät ihmiset joutuvat ikään kuin omasta pussistaan rankaisunomaisesti maksamaan näitä sakkoja — periaatteessa muuten heillä sitten on vaikeuksia parkkeerata, työaika menee täysin hukkaan.

Meillä on eduskunnassa, arvoisa puhemies, lakiasiainvaliokunnassa käsittelyssä myöskin toinen pysäköintivalvontaan liittyvä aloite — myöskin kansanedustajien tekemä yhteisaloite, 122 allekirjoittanutta on siinä — jossa ylipäätään pyritään tämä sakotusbisnes, joka on syntynyt tähän pysäköinninvalvonnan ympärille, saamaan kuosiin. Toivon, että sen aloitteen käsittelyyn ei menisi 13:a vuotta vaan se saataisiin tällä vaalikaudella hoidettua. 122 kansanedustajaa oli siinä kuitenkin takana.

10.37 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! On todellakin hyvä, että valiokunta päätyi irrottamaan tämän kotihoidon pysäköintitunnusta koskevan esityksen tästä tieliikennelain korjauspaketista, jotta tämä korjaus saadaan voimaan mahdollisimman pian. Tämä ongelmahan on ollut todellakin jo pitkään tiedossa, mutta nyt, itse asiassa korona-aikana, on tullut tuolta kentältä viestiä, että tämä ongelma on edelleen kärjistynyt kotihoitajien kohdalla, kun heidän työnsä on muutenkin muuttunut vaativammaksi.

On tietysti huomattava, että ihan suoraan tällä lailla ja tämän lain voimaantulolla 1.6. tämä ongelma ei ratkea vaan täytyy siellä kunnissa sitten todellakin tehdä ne päätökset, eli täytyy käyttää hyväksi tätä lakia ja tehdä päätökset, että tämän lain mahdollistama pysäköintitunnus kotihoitajille otetaan kunnissa käyttöön.

10.38 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puheenjohtaja! Lopultakin tämä lakimuutos nyt on täällä salissa kymmenien kuulemisten jälkeen. Asia on tärkeä, niin kuin on tänään todettu, vanhustenhuollon ja terveydenhuollon arjen näkökulmasta. Kiireinen hoitotyö tätä kautta saa pikkusen lisäresurssia, lisää aikaa siihen varsinaiseen työhön. Ja on tärkeää, että nyt eduskunta omalta osaltaan nämä pysäköintijärjestelyt mahdollistaa.

Työkalu on nyt pitkälti, niin kuin edustaja Räsänen totesi, kuntien ja sote-kuntayhtymien käytössä ja jalkautettavissa. Tarvitaan myös nyt erityisesti kunnissa tällaisista arjen lainsäädännön jalkauttamista ja tulkintaa. Tästä nyt ei missään tapauksessa pidä tehdä niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

sanotusti ongelmaa. Kumminkin tämä laki antaa hyvät mahdollisuudet sitä pysäköintiä toteuttaa siellä kotihoidon työn arjessa, ja toivotaan, että kunnat tämän pallon nyt sitten ottavat siinä hengessä vastaan.

10.39 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Haluan yhtyä näihin kiitoksiin, joita täällä salissa on osoitettu. Tämä on monessa kunnassa ollut suuren suuri murheenkryyni. Tämä viesti kotihoidon työntekijöiltä on ollut jo monta vuotta vahva, ja ymmärrän täysin sen, että on tuntunut täysin epäoikeudenmukaiselta, ja onhan se täysin epäoikeudenmukaista ja epätarkoituksenmukaista, että työntekijät pienestä palkastaan joutuvat jopa sakkoja maksamaan ja toisaalta myös käyttämään työaikaansa siihen, että mahdollisesti sitten etsivät lailisia pysäköintipaikkoja. Nyt tässä pyritään sitä ongelmaa, ikään kuin sitä lain ongelmaa, korjaamaan. Toki ei välttämättä vielä ihan kaikkia ongelmia poista, mutta niitä jatko-ongelmia voidaan kunnissa lähteä ratkomaan tämän lain pohjalta paremmin kuin aiemmin, ja tämä on erittäin hyvä asia. Uskon, että tämä varmaan eduskunnasta etenee ihan yksimielisesti eteenpäin. — Kiitos.

10.40 Anna-Kaisa Ikonen kok: Arvoisa puhemies! Haluan myös osaltani yhtyä näihin kiitoksiin. On hienoa, että tähän kotihoidon pysäköintitilanteeseen on viimein löytynyt ratkaisu lainsäädännön tasolla.

Muistan, kun itse tähän asiaan törmäsin ensimmäistä kertaa. Olin reilu 10 vuotta sitten silloin Tampereella apulaispormestarina, vastasin ikäihmisten palveluista, ja tätä asiaa ja sitä ongelmatiikkaa tuli todella monelta kotihoidon työntekijältä. Me lähdimme silloin sitä ratkaisemaan ihan paikallisesti, ja se edellytti sitä, että ihan yksittäisten taloyhtiöitten kanssa, taloyhtiö taloyhtiöltä, koetettiin neuvotella, ja se oli valtavan työlästä. Silloin vedottiin valtioon ja koetettiin hakea ja tuntui, että enemmän tuli niitä ongelmia ja syitä, minkä takia tämä ei ole mahdollista, kuin että olisi saatu ratkaisuja.

Haluan tässä vain sanoa, että tässä on kuljettu hirvittävän pitkä tie. Arvostan sitä, että nyt niitä ratkaisuja on löydetty, ja kiitän siitä. Miksi tämä on tärkeää? Se on siitä syystä, että kotihoidon työntekijöiden ei ole järkevää käyttää aikaa siihen, että he hakevat parkkipaikkaa eri puolilta, vaan siihen, että heillä on nyt enemmän aikaa olla asiakkaan luona. — Kiitos.

10.41 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Suomi ikääntyy, ja kotiin viettävien palvelujen tarve kasvaa. Se on ollut viesti myös päättäjiltä eduskunnasta yli puoluerajojen jo pitkään, että pyritään mahdollistamaan ihmisille kotona asuminen mahdollisimman pitkälle elämässä, ja näin ollen myöskin tarve viedä niitä palveluja sinne kotiin kasvaa edelleen.

Tämä lakiesitys on erittäin viisas, ja haluan kiittää osaltani myöskin kaikkia tähän käsittelyyn osallistuneita ja tässä ponnistelleita. Tietenkin sitten kunnissa ratkaistaan käytännön kysymyksiä ja luodaan ne käytännöt tälle kaikelle, mutta ajattelen niin, että meidän on eduskunnassa velvollisuus yhdessä tehdä jatkossakin tämäntyyppistä työtä, jolla lisätään mahdollisuuksia tehdä kotihoitoa järkevästi, tehokkaasti ja myöskin tavalla, joka on kotihoidon työntekijöille inhimillinen ja joka lisää kotihoidon työntekijöiden työhyvinvointia. Ei ole kenenkään etu tässä yhteiskunnassa, että työntekijät joutuvat parkkipaikkaa etsimään ja pahimmillaan sakkoja makselemaan, kun ovat näin tärkeällä inhimillisellä yhteiskunnan asialla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

Kannustan meitä kaikkia pohtimaan jatkossakin, mitä voidaan tehdä sen eteen, että kotihoidon työskentelyedellytykset olisivat sillä mallilla, että ala olisi myöskin vetovoimainen, koska työvoimasta alkaa olla ikääntyvässä Suomessa kova pula. — Kiitos.

10.43 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Kun vanhusväestön määrä yhteiskunnassamme kasvaa, pyrimme samalla lisäämään ikäihmisten kotona asumista mahdollisimman pitkään. Tämä on, totta kai, haaste myös meidän rakennetulle ympäristölle.

Kotihoidon työntekijöiden mahdollisuus tuoda palveluita koteihin on aivan oleellinen ja merkittävä asia, kun puhutaan tästä kotona asumisen ajan pidentämisestä, ja tämä hallituksen esitys kotihoidon pysäköinnin mahdollistamisesta pysäköintikieltoalueilla on osaratkaisu tähän. Edelleenkin kotihoito ei pääse välttämättä taloyhtiön pihalle, joten kuntien on syytä huomioida tämä tulevaisuudessa, kaavoituksessa jatkossa, ja toivottavasti myös taloyhtiöt tarttuvat tähän haasteeseen, kiinnittävät huomiota siihen, että kotihoidolla on mahdollisuus päästä myös taloyhtiön pihalle pysäköimään.

Samalla, kun mahdollistamme kotona asumisen näiden kotiin tuotavien palveluiden kautta, meidän on jatkettava korkealaatuisten esteettömien asuntojen rakentamista. Rakennuskantamme uudistuu hitaammin kuin mitä ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa, joten esteettömyysvaatimuksista uudisrakentamisessa ei todellakaan ole varaa löysentää.

Rakennetun ympäristön esteettömyyden lisäksi asumisen laatu on oleellinen näkökulma, kun mietimme sitä, että vanhukset voisivat asua pidempään kotona. Tässä koronan ajan karanteenielämässä on monelle ihmiselle tullut tutuksi, miltä tuntuu asua koko päivä yhden ja saman asunnon sisällä, ja on hyvä myös arvioida, onko meidän asumisen laatu tarpeeksi korkea, niin että myös vanhukset voivat viihtyä omassa kodissaan pitkiä aikoja, kuten heidän elämässään usein on.

Kiitän hallitusta tästä esityksestä.

10.45 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tässä todellakin on liikenteen osalta paljon muustakin kyse kuin tästä kotihoidon hommasta elikkä tietysti HCT-junista. HCT-junat olisivat jääneet niin sanotusti varikolle, jos ei tätä pakettia olisi kokonaisuudessaan tehty.

Isona osanahan tässä tosiaan on tämä kotihoidon pysäköinnin helpottaminen, ja siitä ehdottomasti hallitukselle kiitos. Itsekin liikenne- ja viestintävaliokunnassa tätä työstin, ja ei ole oikeastaan paljon muita asioita ollut, joissa niin selkeästi kaikki olisivat samaa mieltä olleet.

Se tietysti tällaista uutta edustajaa vähän hämmentää, jos tavallaan näin yksinkertaisen asian vieminen, josta kaikki ovat näin samaa mieltä kuin mitä tässä, vie 13 vuotta. [Vasemmalta: Kyllä!] Minun on pakko sanoa, että toivottavasti minun omat ehdotukseni olisivat vähän nopeammin menossa läpi, koska en tiedä, vaikka kasvaisin koiranputkea ennen kuin tämä aika on mennyt. Tähän on oikeasti pakko sanoa, että hämmentää, koska oikeasti meillä ei siellä valiokunnassakaan tästä käytännöllisesti katsoen soraääniä tullut keneltäkään muulta kuin asiantuntijoilta, ja heilläkin oli oma lehmä ojassa. Koko valiokunta oli käytännöllisesti katsoen sen puolella, ja jopa yksissä tuumin niin hallituksen kuin oppositionkin puolesta tyrmättiin näitä soraääniä siellä. Vähän sinänsä hämmästyttää tässä.

Toivon ja minä ainakin haastan kaikkia siihen, että jos on hyviä hankkeita täällä tulossa tai menossa tai miten tahansa, niin ne eivät vaan missään nimessä veisi 13:a vuotta aina-kaan sen takia, että joku tietty ihminen on niitä ehdottanut tai tietty puolue. Se olisi oikeasti ehkä kaikkein hölmöintä, mitä voidaan tehdä meidän kansalaisillemme, että jätetään hyvät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

asiat ajamatta sen takia, että se homma tulee väärästä kulmasta. Meillä on varmasti ihan riittävästi väännettävää niistäkin asioista, missä oikeasti ollaan vähän eri mieltä. Jos niistä asioista, missä ollaan samaa mieltä, joku keksii hyvän idean, niin annetaan se sulka hattuun sille, kuka keksii sen, eikä torpata sitä hommaa sen takia, että se kaveri ei nyt saisi sulkaa hattuunsa siitä.

Me olemme oikeasti täällä kansan puolella, ja meidän pitäisi kansan puolesta näitä päätöksiä tehdä. Minä vetoan teihin kaikkiin: tehdään jatkossa sellaista politiikkaa täällä, että väännetään niistä asioista, mistä pitää vääntää ja mistä ollaan eri mieltä, mutta kannatetaan toistemme hyviä ideoita, oli sitten puolueen lipun logo mikä tahansa. — Kiitoksia.

10.48 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tästä lakiesityksestä, hallituksen esityksestä saa kyllä sulan hattuunsa koko eduskunta yhdessä. Tällähen aivan aidosti pyritään tukemaan kotihoitoa, kodinhoidon tehostamista.

Kotihoito on laajentuva muoto. Vanhuksista yhä suurempi osa asuu kotona. Me toivomme, että he asuisivat kotona mahdollisimman pitkään. Se on yhteiskunnallisesti edullinen tapa hoitaa ikäihmisiä, ja ikäihmiset mielellään myöskin asuvat omissa puitteissaan, jolloin tähän kotipalveluun, kotihoitoon tulee panostaa.

Tällä on toinen ulottuvuus, jonka vuoksi halusin myöskin tämän puheenvuoron vielä käyttää, ja se on se, että nyt juuri, tässä koronavirustilanteessa, me olemme kehottaneet ikäihmisiä pidättymään fyysisistä kontakteista, pidättäytymään kotona ja kotipalvelun tarpeen määrä on tavallaan räjähdysmäisesti kasvanut juuri nyt. Harvinaisen hyvin ajoitettu tämä nyt sitten on, kun 13 vuotta on odotettu, että viimeistään nyt tämä lakiesitys voidaan hyväksyä. Tästä eteenpäin kotihoito tältä osin tehostuu.

10.49 Jussi Saramo vas: Arvoisa puhemies! Kotihoidon työntekijät ovat tietysti olleet tässä suurimpia kärsijöitä, kuten tässä keskustelussa on käynyt ilmi, mutta kärsijöinä ovat olleet myös asiakkaat, kun heille tarkoitettua aikaa on käytetty parkkipaikkojen etsimiseen, ja myös me kaikki, ihan koko yhteiskunta, olemme tässä olleet häviäjinä, kun veroja on käytetty tehottomasti.

Meillä Vantaallakin me kunnan päättäjät olemme käyttäneet valtavasti aikaa valtuustokaudesta toiseen tämän asian vatvomiseen, ja aina se on palautunut siihen, että mitään ei voi tehdä, kun eduskunta ei toimi. Ja niin kuin tässä kuultiin, Tampereella oli jo tehty asioita, mutta se on ollut hyvin vaikeata, ja se ei ollut sitten kuitenkaan niin kauhean täydellistä. Ja nyt tämänkin jälkeen tietysti kunnissa vielä haasteita säilyy siinä, miten tämä toteutetaan.

Mutta haluan antaa lämpimän kiitoksen hallitukselle, joka otti tämän asian vakavasti, jotta tämä vihdoinkin hoidetaan kuntoon. Eihän tässä lopulta mennyt 13 vuotta vaan alle vuosi, kun asia otettiin vakavasti ja pantiin toimeksi. Tosi hienoa, että näin on vihdoinkin toimittu — kiitos siitä.

10.50 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti: Edustaja Laakso aivan oikein kummasteli, miten voi kestää näin kauan sellaisessa lakimuutoksessa, joka parantaa maailmaa yhdeltä pieneltä siivultaan ja vielä kaiken lisäksi ei oikeastaan maksa mitään. Käytännön järki on todella tärkeää, se, että meillä täälläkin päätöksenteossa etsitään ratkaisuja sen sijaan, että torpataan asioita toteamalla, että näin ei ole ennen tehty, tämä on mahdotonta ja tämä aiheuttaa niitä ja niitä ongelmia. Nyt nähtiin, että tämäkin asia pystyttiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 52/2020 vp

ratkaisemaan loppujen lopuksi hyvinkin nopeasti, kun löytyi se tahtotila. Ja minun mielestäni tämä teidän puheenvuoronne, edustaja Laakso, oli todella arvokas. Jos me emme tee yhdessä, etsi yhdessä ratkaisuja niin tähän koronakriisiin kuin pienempiinkin asioihin tässä meidän valtakunnassamme, niin eihän tästä mitään tulee. Mutta kun yhdessä tehdään, niin yhdessä löydetään ratkaisut, ja sillä tavalla Suomi selviää niin koronakriisistä kuin kaikista muistakin haasteista. Jatketaan samalla tiellä.

10.52 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen totesi, että ajoitus tälle esitykselle on nyt harvinaisen hyvä näin korona-aikana. Valitettavasti tätä pysäköintitunnusasiaa ei nyt kuitenkaan saada ihan tähän koronataudin eristysaikaan, koska lakihan tulee voimaan vasta 1.6. ja sen jälkeen vielä sitten vaaditaan se kunnallinen päätöksenteko, jotta se käytännössä tulee voimaan. Mutta toki parempi myöhään kuin ei milloinkaan ja parempi se, että saadaan tämä esitys nyt joka tapauksessa eteenpäin. Kotihoidon tarvehan ei tässä ole vähenemässä, se tiedetään, kotihoidon tarve tulee kasvamaan.

10.53 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Räsäselä siitä, että mainitsitte tämän 1.6., jolloin tämä astuu voimaan. Käsitykseni mukaan, kun me olemme eduskunnassa tämän tänään hyväksyneet, niin kunnat voivat kyllä tältä pohjalta varmaan pistää jo täytäntöön näitä asioita etukäteen, ennen sitä 1.6. Ainakin näin minä voisin olettaa, että yleinen tahtotila on tässä olemassa, ja siinä mielessä siinä ei lainrikkomusta tapahdu — minä ainakin oletan näin.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 109/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.